

Mestský úrad v Banskej Bystrici

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1520_1554	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Mestský úrad v Banskej Bystrici	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	(1901) 1923 – 1945 (1952)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit o description (quantity, bulk, or size)	65 bm (564 úradných kníh, 184 registratúrnych pomôcok, 344 škatúl)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Mestský úrad v Banskej Bystrici	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	V súvislosti s reorganizáciou miest so zriadeným magistrátom podľa zákona č. 243/1922 Zb. z. o dočasnej úprave zriadenia obcí na Slovensku bolo prehlásené mesto Banská Bystrica za obec s právom označovať sa za mesto. V zmysle vyhlášky ministerstva vnútra o obecnom zriadení zo dňa 6. decembra 1922 č. 26440 adm. sa mesto Banská Bystrica začlenilo do obvodu slúžnovského úradu banskobystrického okresu. Agenda štátnej administrácie mesta prešla z mešťanostu, mestského policajného kapitána a magistrátu na slúžnovský respektíve okresný úrad. Matriku viedol vedúci notár, ktorý bol exponentom štátu u mesta. Menoval ho minister vnútra a služobne podliehal okresnému úradu. Notár, okrem spolupôsobenia vo vnútorných záležitostiach týkajúcich sa mesta, mal právo sa odvolať proti uzneseniam mesta a jeho orgánom pokiaľ by sa ich realizáciou nedodržel zákon. Právomoci mesta mali na starosti mestské zastupiteľstvo, mestská rada a starosta. Tieto zložky boli tvorené odbornými komisiami (finančná, právna, sociálno-zdravotná, stavebná, kultúrna, muzeálna, lesná a elektrárenská),	Dejiny správy pôvodcu

		<p>mestskými úradníkmi a inými zamestnancami. Mestské zastupiteľstvo vykonávalo svoju činnosť do roku 1938, kedy bolo rozpustené a tým jeho právomoc prešla na vládneho komisára, ktorý okrem bežnej správy mesta vykonával všetky práva a povinnosti aj mestskej rady a starostu. Vládneho komisára menoval okresný úrad v zmysle vládneho nariadenia č. 96/1928 Zb. z. o niektorých presunoch pôsobnosti zemských úradov na úrady okresné. Mestská rada, starosta a finančná komisia mali aj kontrolnú funkciu. Úrad starostu mal oddelenia: administratívne s policajným, hospodárske, technické, lesné, účtovné a daňové oddelenie. Hospodárske oddelenie spravovalo hnutel'ný majetok mesta, obstarávalo správu poľnohospodárskeho majetku a mestského hospodárskeho dvora. Malo na starosti čistenie ulíc a verejných priestranstiev, udržiavanie mestského vodovodu a kanalizácie ako aj mestského bitútku a správu mestského záhradníctva. Technické oddelenie udržiavalo a budovalo mestské cesty, ulice, námestia, nábrežia a kanále. Prevádzalo návrhy na vyvlastnenie pozemkov ich parceláciu, kúpu a odpredaj mestských budov. Staralo sa o obecné cesty a vodné toky, o obecné ústavy a školy. Mesto malo zriadenú mestskú políciu, ktorá vykonávala činnosť poriadkovej, poľnej, požiarnej a bezpečnostnej polície. Disponovalo rozsiahlym majetkom, spravovalo finančné hospodárenie mesta v rámci zákonných úprav. Do majetku mesta patrili aj budovy a pozemky na jeho území, ako aj v chotári okolitých obcí, alebo v jeho bezprostrednom susedstve. Viac ako polovica mestských lesov sa rozprestierala na území Obce Harmanec. Mesto malo zriadenú mestskú políciu, ktorá vykonávala činnosť poriadkovej, poľnej, požiarnej a bezpečnostnej polície. V roku 1944 prebrala moc v meste ľudová správa - Miestny národný výbor v Banskej Bystrici, súbežne s ktorým fungoval naďalej aj Mestský úrad v Banskej Bystrici. Predseda miestneho národného výboru bol súčasne mešťanostom. V období Slovenského národného povstania, kedy sa ujala vlády Slovenská národná rada, verejnú správu vykonávali revolučné národné výbory, ktoré sa konštitovali na úrovni okresov a obcí, a tak nahradili okresné a mestské úrady. Na jar v roku 1945 nariadením SNR 26/1945 Zb. z. o národných výboroch boli národné výbory povýšené na miestne orgány štátnej moci a správy. Mestský úrad svoju činnosť ukončil.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Písomnosti fondu boli vytvorené z činnosti Mestského úradu v Banskej Bystrici. Pre správu registratúry mestského úradu platil kancelársky poriadok, stanovený nariadením bývalého uhorského ministra vnútra pod č. 126,000/1902 BM. Vo vnútorných záležitostiach sa mesto spravovalo podľa vlastných organizačných štatútov, ktoré sa v hlavných rysoch zhodovali so štatútmi z obdobia magistrátu. Jednotlivé oddelenia mestského úradu si viedli samostatný podací protokol s indexom. Spisy sú usporiadané chronologicko-numericke. Najrozsiahlejšiu agendu malo administratívne oddelenie, ktoré si viedlo okrem protokolu a indexu aj radovú knihu. Spisy administratívneho oddelenia sú uložené do 14 vecných skupín (tried), označené rímskymi</p>	Dejiny archívneho fondu

		<p>číslicami: I. Zápisnice, II. Právne a osobné záležitosti, III. Výstavba, IV. Dane a dávky, V. Matričné a sirotské záležitosti, VI. Finančné a hospodárske záležitosti, VII. Školstvo, VIII. Priemysel, IX. Policajné záležitosti, X. Vojenské veci, XI. Svedectvá, XII. Patronátne veci, XIII. Veci poľnej polície, XIV. Varia. V agende účtovného oddelenia sú spisy evidované v samostatnom podacom denníku. Účtovný materiál je ukladaný do vecných skupín, ktoré nemali predpísané číselné označenie, boli označené iba slovne aj v podacom denníku. Fond Mestského úradu v Banskej Bystrici sa dostal do okresného archívu postupne v druhej polovici 20. storočia. Inventarizovaný bol v priebehu rokov 1962-1963. Neskôr sa fond doplnil ešte o 11 škatúl, ktoré však už nie sú súčasťou inventára.</p>	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Archívny materiál Mestského úradu v Banskej Bystrici bol do vtedajšieho Okresného archívu v Banskej Bystrici sústredený v rokoch 1951 – 1964 z ústrednej spisovne bývalého Mestského archívu v Banskej Bystrici (prírastkové čísla 1, 1/1, 1/2, 36).</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	<p>Všeobecne platí pre hornú hranicu časového ohraničenia fondu tohto typu rok 1945. V tomto roku mestský úrad končí a začína miestny národný výbor. Mnohé záležitosti najmä finančno-hospodárskeho charakteru nebolo možné takto striktno ohraničiť, a preto tu je časový presah. Ide hlavne o účtovné hlavné knihy s vročením po roku 1945. Takisto sa tu nachádzajú písomnosti zo staršieho obdobia ako je rok 1923, čo je spôsobené tým, že forma a štruktúra agendy plynule na seba nadväzovala od začiatku magistrátu až do obdobia národných výborov. Skladba písomností je zrejmá z jednotlivých oddelení mestského úradu (viď kapitola Spôsob usporiadania). Obsahová charakteristika písomností odzrkadľuje činnosti a úlohy, ktoré boli vykonávané Mestským úradom v Banskej Bystrici v dobe od 1. januára 1923 do 26. marca 1945. Sú tu napríklad údaje týkajúce sa vybudovania chlapčenského sirotinca, chudobinca, Masarykovho sociálneho domu, Národného domu, notárskeho internátu, prístavby mestskej nemocnice a výstavby množstva turistických chát (na Suchom vrchu, na Kordíkoch, pod Panským dielom, chata na Kráľovej studni). Evidencie o hnutelnom a nehnuteľnom majetku mesta Banská Bystrica, osobné spisy starostov a predsedov, odkúpenie lesov od rodu Radvanských.</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	<p>Pri spracúvaní písomností fondu boli v rámci vnútorného vyradovania vyradené spisy administratívneho oddelenia za rok 1935 – 1945, multiplicitné dokumenty, osobné a týždenné plány práce, niektoré účtovné doklady a dokumenty bez historickej hodnoty.</p>	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	<p>Archívny fond je uzavretý, ďalšie prírastky sa neočakávajú.</p>	Možné prírastky

3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond Mestský úrad v Banskej Bystrici je usporiadaný podľa oddelení:</p> <p><u>Administratívne oddelenie</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Úradné knihy 2. Spisový materiál <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Registratúrne pomôcky 2.2. Spisy <p><u>Policajné oddelenie</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Evidenčné knihy 2. Spisy <p><u>Hospodárske oddelenie</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Evidenčné knihy 2. Spisový materiál <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Registratúrne pomôcka 2.2. Spisy <p><u>Technické oddelenie</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Evidenčné knihy: 2. Spisový materiál <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Registratúrne pomôcky 2.2. Spisy <p><u>Lesné oddelenie</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Evidenčné knihy 2. Prevádzkové knihy 3. Spisový materiál <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Registratúrne pomôcky 3.2. Spisy 	Spôsob usporiadania
--------	-----------------------	--	---------------------

		<u>Účtovné oddelenie</u> 1. Evidenčné knihy 2. Účtovný materiál 2.1. Mestské hospodárstvo 2.2. Fondy a základiny 2.3. Depozity a kaucie 2.4. Súhrnné denníky k domohospodárstvu, fondom a základinám a k depozitom 2.5. Inventár 3. Spisový materiál 3.1. Registratúrne pomôcky 3.2. Spisy	
3.4.1.	Conditions governing acces	neobmedzený prístup	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcí
3.4.3.	Language /scripts of material	slovenský	Jazyk/písma archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky

3.4.5.	Finding aids	<p>K dispozícií sú nasledujúce neelektronické inventáre poskytované archívom v bádateľni na požiadanie.</p> <p>Okresný archív v Banskej Bystrici. Matulayová Klára: Mestský úrad v Banskej Bystrici 1923 - 1945. Banská Bystrica 1963. Inventár e. č. 491.</p> <p>Štátny okresný archív v Banskej Bystrici. Zoznam prameňov k dejinám robotníckeho hnutia a KSC, Mestský úrad v Banskej Bystrici 1923 – 1945 (administratívne). Banská Bystrica 1962. Tematický katalóg</p>	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky Štátny archív v Banskej Bystrici, Komenského 26, 974 01 Banská Bystrica	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Nie je známe.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Nie sú známe.	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikation note	Informácie nie sú známe.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Opis vyhotovila Daniela Budáčová na základe evidenčného listu archívneho fondu a informácií obsiahnutých v archívnych pomôckach uvedených v kapitole Vyhľadávacie pomôcky.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition.	Pravidlá alebo zásady

3.7.3.	Date(s) of descriptions	03.11.2017	Dátum vyhotovenia opisu
--------	-------------------------	------------	----------------------------